

AZƏRBAYCAN UNIVERSİTETİ

Azərbaycan filologiyası və jurnalistika kafedrası tərəfindən tədris olunan fənlərin təsviri

İPF-B01 *Dilçiliyə giriş* (5 kredit, 150 saat) fənni tələbələrə dil ilə bağlı əsas anlayışları və konsepsiyaları təqdim edir. Fənn dilin sistemini və dil strukturu, dil vahidlərinin funksiyaları, danışığ səsələrinin fiziki-akustik xüsusiyyətləri, fonetik qanunları, seqment və superseqment vahidləri, qrammatik mənənin ifadə vasitələri, nitq hissələri və onların təsnif prinsipləri, cümlənin əsas əlamətləri, dillərin genealoji və tipoloji təsnifi kimi mövzuları öyrədir. Kursu başa vuran tələbələr dil konsepsiyalarına dair ilkin təsəvvürlər əldə edirlər.

İPF-B02 *Ədəbiyyatşünaslığa giriş* (5 kredit, 150 saat) fənni tələbələrə ədəbiyyatşünaslıqla bağlı əsas anlayışları və konsepsiyaları təqdim edir. Ədəbiyyatşünaslıq elminin klassik ədəbiyyatın tədqiqində, müasir ədəbi prosesin və ədəbi tənqidin inkişafında, formalaşmasında rolunu, bədii ədəbiyyatın inkişaf tarixini və tarixi mərhələlərdəki özünəməxsusluğunu, qanunauyğunluğunu, bədii ədəbiyyatın əsas nəzəri problemlərini, bədii ədəbiyyatın fəlsəfi-estetik mahiyyətini və başqa bədii yaradıcılıq formaları ilə əlaqəsini öyrənir. Kursu başa vuran tələbələr ədəbiyyatşünaslığa dair ilkin anlayışlara sahib olurlar.

İPF-B03 *Müasir Azərbaycan dili* (Fonetika- 5 kredit, 150 saat) fənni dilin səs quruluşu, fonematik sistemi, vurğu, heca, ahəng qanunu və sözün həqiqi səsənməsi, seqment və superseqment vahidləri, nitq axınının hecalara parçalanmasının xüsusiyyətləri, sözün təbiəti haqqında məlumatı öyrədir. Kursu başa vuran tələbələr Azərbaycan dilinin səs sistemi, səs haqqında qanun və prinsipləri, dilin səs sisteminin akustik və fizioloji xüsusiyyətləri haqqında məlumatı əldə edəcəklər.

İPF-B04 Müasir Azərbaycan dili (*Leksikologiya- 6 kredit, 180 saat*) fənni leksik mənalardan növlərini, sözün üslubi qatlarını, semantik qruplarını, etimologiyasını, leksik vahidlərin kateqoriya əlaqələrini, çoxmənalılıq, omonimiya, sinonimiya, antonimiyanı, terminoloji leksikanın formalaşmasında alınmaların yerini, dilin lüğət tərkibi və lüğət fondu haqqında məlumatı öyrədir. Kursu başa vuran tələbələr dilin leksik quruluşu, söz və məfhum, sözün struktur və semantik bağlılığı haqqında sistemli məlumatı əldə edəcəklər.

İPF-B05 Müasir Azərbaycan dili (*Morfologiya- 7 kredit, 210 saat*) fənni morfoloji kateqoriyaları, dildə nitq hissələrinin leksik-qrammatik xüsusiyyətlərini və qrammatik formalarını, söz birləşmələrini, kök və budaq morfem məsələlərini, sözlərin formaca dəyişməsi xüsusiyyətlərini öyrənir. Kursu başa vuran tələbələr dilin morfoloji xüsusiyyətləri haqqında sistemli məlumatı əldə edəcəklər.

İPF-B06 Müasir Azərbaycan dili (*Sintaksis- 7 kredit, 210 saat*) fənni dildə söz birləşməsi, cümlə və mətnin quruluşu, mikro və makro mətnlər, cümlədə tabeli və tabesizlik əlaqələri, paradigmatik və sintaqmatik əlaqələr, semiotika elmi haqqında məlumatı öyrənir. Kursu başa vuran tələbələr mətnədə cümlə və söz birləşməsinin struktur semantik fərqlərini, mürəkkəb cümlə konstruksiyaları haqqında sistemli bilikləri əldə edəcəklər.

İPF-B07 Müasir Azərbaycan dili (*Tədqiq tarixi- 4 kredit, 120 saat*) fənni monogeneza problemi, ulu dilin təşəkkülü, protodillərə ayrılması, protoazərbaycan dilinin inkişaf yolu, Azərbaycan dilinin etnik tərkib məsələləri, Şifahi Azərbaycan ədəbi dilini şərtləndirən amillər, “Kitabi Dədə Qorqud”un sintaktik-struktur xüsusiyyətləri kimi mövzuları əhatə edir. Kursu başa vuran tələbələr yazılı Azərbaycan ədəbi dilinin formalaşmasına qədərki dövrün xüsusiyyətləri haqqında sistemli bilikləri əldə edəcəklər.

İPF-B08 Müasir Azərbaycan dili (*Onomologiya- 6 kredit, 180 saat*) fənninin tədrisində tələbələrə dilin xüsusi ad sistemi, antrponomik, toponomik, ktematonomik, zoonomik, hidronomik səviyyələrdə, etnonomik səviyyəsinin formalaşmasına etnos təsirinin xüsusiyyətləri haqqında məlumat veriləcəkdir. Kursu başa vuran tələbələr yazılı Azərbaycan dilinin ad sisteminin xüsusiyyətləri haqqında sistemli bilikləri əldə edəcəklər.

İPF-B09 *Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi* (*Azərbaycan şifahi xalq ədəbiyyatı – 4 kredit, 120 saat*) fənni tələbələrə folklorşünaslıq elminin mahiyyətini, şifahi xalq ədəbiyyatının xüsusiyyətlərini, xalqın yazıya qədərki dövrdə yaratdığı və sonrakı mərhələlərdə inkişaf etdirdiyi bədii söz sənətinin üslub və janr xüsusiyyətlərini, yaradıcılıq ənənələrini, xalq ədəbiyyatının kiçik janrlardan başlayaraq əmək nəğmələri, mərasim folkloru, qəhrəmanlıq eposu, aşıq yaradıcılığı və sonrakı dövrlərin şifahi ənənələrini öyrədir. Kursu başa vuran tələbələr Azərbaycan folkloru və folklorşünaslığı haqqında sistemli məlumatı əldə edəcəklər.

İPF-B10 *Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi-1* (*Qədim dövr- 4 kredit, 120 saat*) fənni Qədim Azərbaycan ədəbiyyatının əsas ideya istiqaməti, poetik forma və janrları, ən qədim çağlarda Azərbaycan ədəbiyyatının xüsusiyyətləri, “Avesta” Midiya dövrü ədəbiyyatı, “Tomris”, “Astiaq” əfsanələri, erkən orta əsrlər Azərbaycan ədəbiyyatı, VII-X yüzilliklərdə Azərbaycan ədəbiyyatı, Xətib Təbrizi Azərbaycanda ədəbiyyatşünaslığın banisi kimi, XII yüzillikdə Azərbaycan ədəbiyyatı: Xaqani, Məhsəti və b., Nizami Gəncəvi, yaradıcılığı, Nizami və xalq qaynaqları kimi mövzuları öyrədir. Kursu başa vuran tələbələr Qədim Azərbaycan ədəbiyyatının xüsusiyyətləri haqqında sistemli bilikləri əldə edəcəklər.

İPF-B11 *Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi-2* (*Orta əsrlər- 8 kredit, 240 saat*) fənni XIII-XVIII əsrlərdə Azərbaycan ədəbiyyatının xüsusiyyətləri, orta əsrlər Azərbaycan ədəbiyyatında bədii metod, üslub və poetik vəzn problemi, XIII-XIV əsrlərdə Azərbaycan ədəbiyyatı, “Dastani-Əhməd Hərəmi” əsərinin xüsusiyyətləri, Seyid Zülfüqar Şirvani, Nəsirəddin Tusi, Azərbaycan ədəbiyyatında sufizm, XV-XVI əsrlərdə Azərbaycan ədəbiyyatı, Məhəmməd Füzuli, XV əsrdə xalq ədəbiyyatının inkişafı, XVI əsrin sonu, XVII əsrin əvvəllərində Azərbaycan ədəbiyyatı, XVII əsr Azərbaycan ədəbiyyatı, XVII-XVIII əsrlərdə xalq ədəbiyyatının inkişafı, “Koroğlu” dastanı, XVIII əsrdə Azərbaycan ədəbiyyatı kimi mövzuları öyrədir. Kursu başa vuran tələbələr XIII-XVIII əsrlərdə Azərbaycan ədəbiyyatının xüsusiyyətləri haqqında sistemli bilikləri əldə edəcəklər.

İPF-B12 *Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi-3* (*XIX əsr – 5 kredit, 150 saat*) fənni yeni, original mərhələ kimi, XIX əsr Azərbaycan ədəbiyyatının birinci inkişaf mərhələsi (Heyran xanım, Əndəlib Qaracadaği, Seyid Əbülqasım Nəbati), ikinci inkişaf mərhələsi (A.Bakıxanov Qüdsi, İsmayıl bəy Qutqaşınlı, Mirzə Şəfi Vazeh), satirik şeirin təşəkkülü və inkişafı (Baba bəy Şakir, Mirzə Baxış Nadim, Molla

Fətulla - Fazil xan Şeyda, Qasım bəy Zakir), XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatının üçüncü inkişaf mərhələsi (Mirzə Fətəli Axundov), dördüncü inkişaf mərhələsi (Həsən bəy Zərdabi, Seyid Əzim Şirvani, Mirzə İsmayıl Qasir), bu dövrdə yaranan poetik məclislər (Xurşidbanu Natəvan, Məhəmməd Bağır ağa Xalxali, Mirzə Mehdi Şükühi, Mirzə ağa Təbrizi, Nəcəf bəy Vəzirov), XIX əsrə aid ədəbi – bədii məxəzlər, əsrin ikinci yarısında poeziya kimi mövzuları əhatə edir. Kursu başa vuran tələbələr XIX əsr Azərbaycan ədəbiyyatının inkişaf mərhələləri haqqında sistemli biliklər əldə edəcəklər.

İPF-B13 *Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi – 4 (XX əsr- 6 kredit 180 saat)* fənni XIX əsrin sonu, XX əsrin əvvəllərində (1890-1917) Azərbaycanda siyasi-ictimai vəziyyət, mədəni hərəkət və bunların ədəbi prosesin yüksəlişində rolu, bu mərhələdə ədəbiyyatın spesifik inkişaf xüsusiyyətləri, əsas janrları və problemləri, maarifçi realizm və onun nümayəndələrinin (Ə.Haqverdiyev, C.Məmmədquluzadə, N.Nərimanov, R.Əfəndizadə, S.S.Axundov, M.S.Axundov və b.) epik və dramatik növlərin inkişafında rolu, maarifçi publisistika, ədəbi tənqid və ədəbiyyatşünaslığın inkişafında F.Köçərli, M.T.Sidqinin xidmətləri, “köhnə” və “təzə” şeir problemi, tənqidi realist ədəbiyyat, metodun nəzəri-estetik prinsiplərinin formalaşmasında “Molla Nəsrəddin” jurnalının rolu, C.Məmmədquluzadə, M.Ə.Sabir tənqidi realizmin banisi kimi, romantik ədəbiyyat, milli romantizmin genezisi, romantizmin nəzəri-estetik prinsiplərinin müəyyənləşməsində “Füyuzat” jurnalının rolu, Ə.Hüseynzadə, M.Hadi, A.Səhhət, S.Səlmasi, H.Cavid, A.Şaiq, A.Divanbəyoğlu Azərbaycan romantizminin əsas nümayəndələri kimi mövzuları əhatə edir. Kursu başa vuran tələbələr XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatının inkişaf mərhələləri haqqında sistemli biliklər əldə edəcəklər.

İPF-B14 *Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi – 5 (Müasir dövr- 5 kredit 150 saat)* fənni XX əsrin 20-30-cu illərində Azərbaycan ədəbiyyatında yazıb yaranan sənətkarların yaradıcılıq xüsusiyyətləri, bu dövrdə yeni janrların təşəkkülü, bədii nəsr və lirik-psixoloji dramaturgiyanın təkamülü, Müasir Azərbaycan ədəbiyyatının 60-cılar mərhələsi, postmodernizm ədəbi-estetik cərəyanının təsiri ilə Azərbaycan ədəbiyyatında yeni nəsr tipinin formalaşması kimi mövzuları əhatə edir. Kursu başa vuran tələbələr Müasir dövr Azərbaycan ədəbiyyatının inkişaf mərhələləri haqqında sistemli biliklər əldə edəcəklər.

İPF-B15 *Ölkəşünaslıq* (3 kredit, 90 saat) fənninin məqsədi Azərbaycan xalqının tarixinin, dilinin və mədəniyyətinin formalaşdığı ərazinin təbii-coğrafi şəraitinin milli təbii sərvətlərinin qorunması işini, iqtisadiyyatını, əhalisini, maddi mədəniyyət abidələrini, dövlət və ictimai təsisatlarını öyrənməkdir. Kursu başa vuran tələbələr ölkənin inkişaf mərhələləri haqqında sistemli biliklər əldə edəcəklər.

İPF-B16 *Qədim türk dili* (5 kredit, 150 saat) fənninin məqsədi qədim dilin yazısını, fonetik quruluşunu, leksika və qrammatikasını tədris etməkdir. Eyni zamanda dilin səs quruluşunu və sözün həqiqi səslənməsini, seqment və superseqment vahidlərini, nitq axınının hecalara parçalanmasının xüsusiyyətlərini, sözün təbiətini, leksik mənaların növlərini, leksik vahidlərin kateqoriya əlaqələrini, çoxmənallıq, omonimiya, sinonimiya, antonimiyanı, dildə nitq hissələrinin leksik-qrammatik xüsusiyyətlərini və qrammatik formalarını, söz birləşmələrini, cümləyə aid olan məsələlərin öyrənilməsinə diqqət yetirilir. Kursu başa vuran tələbələr qədim türk dilinin işləndiyi tarixi dövrünü, konkret qədim dilin yazısını, fonetik quruluşunu, leksika və qrammatikasını öyrənəcəkdir.

İPF-B18 *Dünya ədəbiyyatı - 1* (6 kredit, 180 saat) fənni Qədim Şərq ədəbiyyatı, “Avesta” Azərbaycanlıların ən qədim abidəsi kimi, onun yaranması tarixi, hissələri, məzmunu və təhlili, qədim ikiçay ədəbiyyatı (Şumer-Akkad ədəbiyyatı), qədim hökmranlıq dövrünün (e.ə.III minillik), orta hökmranlıq dövrünün (e.ə.XVI-XVIII əsrlər), demotik və kopt dövrü ədəbiyyatları, Xett və Xurrit ədəbiyyatı, qədim türk ədəbiyyatı, qədim Hind ədəbiyyatı, qədim Çin və İran ədəbiyyatları, qədim Yəhudi və Ərəb ədəbiyyatları, qədim Yunan ədəbiyyatı, faciə, məzhəkə, Attika dövründə ədəbiyyatşünaslıq, qədim Roma ədəbiyyatı, imperiyanın təşəkkülü və imperiya dövründə Roma ədəbiyyatı, Aralıq dənizi imperiyası dövründə Roma ədəbiyyatı, Roma ədəbiyyatının son dövrü kimi mövzuları əhatə edir. Kursu başa vuran tələbələr qədim şərq ədəbiyyatından başlayaraq qədim Roma ədəbiyyatının inkişaf mərhələləri də daxil olmaqla Dünya ədəbiyyatı haqqında sistemli biliklər əldə edəcəklər.

İPF-B19 *Dünya ədəbiyyatı -2* (6 kredit, 180 saat) fənni erkən orta əsrlər dövründə qərb ədəbiyyatı, orta əsrlər eposu, XII-XIII əsrlər cəngavər (kurtuaz) ədəbiyyatı, orta əsrlər şəhər ədəbiyyatı, İtaliya, Fransa və İngiltərədə intibah dövrünə keçid, intibah dövrü ədəbiyyatı, İtaliya, Niderland, Almaniya, Fransa, İspaniya, Portuqaliya və İngiltərədə intibah, XVII əsr Qərb ədəbiyyatı, ədəbi cərəyan və

meyillər, alman, italyan, ispan, fransız və ingilis klassisizmi, XVIII əsr Qərb ədəbiyyatı, maarifçilik və maarifçi realizm, ingilis, fransız, alman maarifçiliyi, xüsusiyyətləri və nümayəndələri, şərq slavyan xalqları ədəbiyyatı, şərq slavyan xalqlarının folkloru, qədim və orta əsrlər Şərqi Slavyan xalqları ədəbiyyatı, türk və şərq xalqları ədəbiyyatı, ümumtürk yazılı ədəbiyyatı, klassik özbək ədəbiyyatı və nümayəndələri kimi mövzuları öyrədir. Kursu başa vuran tələbələr erkən orta əsrlərdə Qərb ədəbiyyatından başlayaraq XVIII əsr Qərb ədəbiyyatının inkişaf mərhələləri də daxil olmaqla Dünya ədəbiyyatı haqqında sistemli biliklər əldə edəcəklər.

İPF-B20 *Dünya ədəbiyyatı - 3* (6 kredit, 180 saat) fənni XIX- XX əsrlərdə Dünya ədəbiyyatını şərtləndirən prinsiplər, XIX əsr Qərb ədəbiyyatında romantizm, daha sonra tənqidi realizm ədəbi estetik cərəyanlarının yaranması, modernizm dövrünün ideya-məzmun xüsusiyyətləri, postmodernizm dövrü, intellektual roman, absurd teatr, epik teatr və s. kimi ədəbi cərəyan və konsepsiyaların formalaşması kimi mövzuları əhatə edir. Kursu başa vuran tələbələr XIX-XX əsr Qərb ədəbiyyatının inkişaf mərhələləri də daxil olmaqla Dünya ədəbiyyatı haqqında sistemli biliklər əldə edəcəklər.

İPF-B22 *Ümumi dilçilik* (6 kredit, 180 saat) fənni dilçilik elminin obyektini, yaranmasını, dilçiliyin başqa elmlər sistemində yeri və başqa elmlərlə əlaqəsini, dilçilik elminin sahələri, şöbələri haqqında mövzuları əhatə edir. Başlıca ünsiyyət vasitəsi kimi, ictimai hadisə kimi dilin mahiyyəti, mənşəyi, işarəviliyi, sistemi, inkişafı, dillər və onların təsnifi, dil və yazı, əlifba problemi, dil və düşüncə, dil və nitq, dil və norma, dil və üslub, dil və mədəniyyət, dil və cəmiyyət, dil və siyasət, dil və universallıq, dil və kontakt, vahid bəşəri dil problemi, dilçilik tədqiqatlarının mərhələləri, dilçilik tədqiqatının metodları, müasir dilçiliyin metodları, transkripsiya və transliterasiya problemləri kimi mövzuları tədris edir. Kursu başa vuran tələbələr dilçilik elminin obyektini, yaranmasını, dilçiliyin başqa elmlər sistemində yeri və başqa elmlərlə əlaqəsini, dilçilik elminin sahələri, nəzəri və tətbiqi prinsipləri, dilçilik məktəbləri haqqında sistemli biliklər əldə edəcəklər.

İPF-B23 *Ədəbiyyat nəzəriyyəsi* (3 kredit, 90 saat) fənninin tədrisində ədəbiyyat nəzəriyyəsinin predmeti, məqsəd və vəzifələri, yeni milli metodologiya və ədəbiyyat nəzəriyyəsi, dünya ədəbiyyatının ümumi nəzəri prinsipləri, bədii ədəbiyyatın strukturu, mühüm sənətkarlıq komponentləri, yaradıcılıq psixologiyası,

nəzəriyyə ilə ədəbi prosesin qarşılıqlı dialektikası, yaradıcılıq prosesi və onun mərhələləri, bədii əsərlərin dili, üslubu, bədii əksətdirmənin prinsipləri kimi mövzulara diqqət yetirilir. Kursu başa vuran tələbələr ədəbiyyat nəzəriyyəsinin yeni metodologiya, dünya ədəbiyyatının ümumi nəzəri prinsipləri, bədii ədəbiyyatın strukturu, mühüm sənətkarlıq komponentləri, yaradıcılıq psixologiyası, nəzəriyyə ilə ədəbi prosesin qarşılıqlı dialektikası, yaradıcılıq prosesi və onun mərhələləri, bədii əsərlərin dili, üslubu haqqında sistemli biliklər əldə edəcəklər.

İPF-B24 Azərbaycan dilinin üslubiyatı və nitq mədəniyyəti (6 kredit, 180 saat) fənninin vəzifəsi ədəbi dil normalarının araşdırılması, izahlı omonim, sinonim, antonim sözlər lüğətinin tərtib olunması kimi problemlərin öyrənilməsidir. Dillərin geneoloji və morfoloji təsnifindən əlavə, xalqların, millətlərin, dillərin maraq dairəsini, zəruri problemlərin öyrənilməsinin vacibliyini nəzərə alaraq dillərin sosioloji təsnifinə də diqqət yetirilir. Kursu başa vuran tələbələr Azərbaycan dilinin inkişaf səviyyəsini, xidmət dairəsini, eləcə də mövcud imkanlarını üzə çıxartmağa nail olacaq, eyni zamanda nitq mədəniyyəti fənninin tarixi, digər elmlərlə əlaqəsi, nitqin növləri, mədəni nitqin əsas xüsusiyyətləri, dil səviyyələrində mövcud olan aksentoloji, orfoepik, leksik-semantik və qrammatik normalar, onların tarixi inkişafı və variantlılığını haqqında məlumat əldə edəcəklər.

İPF-B26 Azərbaycan filologiyasına giriş (3 kredit, 90 saat) fənni tələbələrə filologiya elminin yaranması, təşəkkülünə inkişaf istiqamətləri haqqında ümumi məlumatı öyrədir. Azərbaycan filologiyası həm dünya filologiyasının tərkib hissəsi, həm də özünəməxsus cəhətləri ilə müstəqil elm sahəsi kimi öyrənilir. Kursu başa vuran tələbələr Filologiyanın iki tərkibdə olması (Dilçilik və ədəbiyyatşünaslıq), Azərbaycan filologiyasının tarixi və müasir durumu haqqında məlumatı əldə edəcəklər.

İPFS-B01 Fars dili (6 kredit, 180 saat) Qədim Azərbaycan ədəbiyyat tarixi ilə bağlı müəlliflərin yazıları bu dildə olduğundan, eyni zamanda Qədim Azərbaycan ədəbiyyatı bütövlükdə fars dilində yazıldığından filologiya ixtisası üzrə təhsil alan tələbələr bu dildə yazıb-oxuma bacarıqlarına sahib olmalıdırlar. Bu səbəbdən seçmə fənn kimi təklif olunan “Fars dili” fənninin tədrisində əsas məqsəd əlifbadan başlamaqla dilin yazı qaydalarının, qrammatik xüsusiyyətlərinin mənimsədilməsidir. Kursu başa vuran tələbələr Qədim Azərbaycan ədəbiyyat tarixi ilə bağlı müəlliflərin fars dilində yazılan əsərlərini orijinaldan oxuyub tanış ola biləcəklər.

İPFS-B02 *Tibbi biliklərin əsasları* (4 kredit, 120 saat) fənni tələbələrə insan orqanizminin quruluşu, xəstəlikləri, xəstəliklər zamanı ilk yardım, dərmanlar, xəstələrə qulluq, xalq təbabəti haqqında ümumi məlumat verir. Kursu başa vuran tələbələr Tibb elmi haqqında ümumi məlumatı və ekstremal vəziyyətlərdə xəstələrə ilk yardım etmək vərdişlərini əldə edirlər.

İPFS-B03 *Müqayisəli qrammatika* (6 kredit, 180 saat) fənninin məqsədi Türk dilləri ailəsinə mənsub olan dillərin fonetikasi, leksikasi, morfologiyası və sintaksisinin dünya dilləri ilə müqayisəli şəkildə öyrədilməsi, məşhur dilçi alimlərin dünya dillərinin təsnifatının təhlilidir. Kursu başa vuran tələbələr Türk dilləri ailəsinə mənsub olan dillərin dünya dilləri ilə müqayisəli şəkildə araşdıraraq bu haqda sistemli biliklər əldə edirlər.

İPFS-B04 *Mühacirat ədəbiyyatı* (5kredit, 150 saat) fənni XX əsrdə Azərbaycan mühacirətinin tarixi, ictimai-siyasi səbəbləri, Azərbaycan mühacirətinin yaranmasını şərtləndirən amillər, digər xalqların mühacirət hərəkatı ilə əlaqələri, mühacirət ədəbiyyatşünaslığında Azərbaycan ədəbiyyatının ədəbi-nəzəri problemlərinin demokratik şərh, Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatının əsas mərhələləri, mühacirət mətbuatı çağdaş mərhələdə kimi mövzuları öyrədir. Kursu başa vuran tələbələr ictimai-siyasi səbəblərdən Azərbaycandan kənar yazıb yaratmağa məcbur olmuş sənəkarların elmi-bədii yaradıcılıqları haqqında sistemli biliklər əldə edəcəklər.

İPFS-B05 *Bədii mətnin linqvistik təhlili* (4 kredit, 120 saat) fənninin tədrisində bədii mətn (əsr) və onun dili, şeir və nəsr dilinin əlamətdar cəhətləri, linqvistik təhlil və onun əhəmiyyəti, linqvistik təhlilin konkret prinsipləri, linqvistik təhlilin üsul və metodları, linqvistik təhlilin texnikası, nitq quruluşunun təhlili, fərdi və frontal təhlildən istifadə olunması, bədii mətnin linqvistik təhlili, bədii əsərin müəyyən hissəsinin təhlili, nəzm, nəsr və dram əsərlərinin təhlili kimi problemlər araşdırılır. Kursu başa vuran tələbələr bədii mətnin linqvistik təhlili, bədii əsərin müəyyən hissəsinin təhlili, nəzm, nəsr və dram əsərlərinin təhlili kimi problemlər haqqında sistemli biliklər əldə edəcəklər.

İPFS-B05 *Pedaqogika* (4 kredit, 120 saat) fənninin məqsədi, şəxsiyyətin inkişafının ümumi qanunauyğunluqları, müəllim işinin xüsusiyyətləri, pedaqoji dəyərlər, informasiyalar və texnologiyaların tədrisi və tərbiyəyə kompleks

yanaşma, sinifdən və məktəbdənkənar tərbiyə işləri, şagirdlərin ailə və ictimai tərbiyəsi problemlərinin tədrisi və məktəbə rəhbərlik, onun formaları, məktəb rəhbərlərinin hüquqları və vəzifələri, məktəbdaxili nəzarət, onun forma və metodları, məktəbdə metodik işlər və s. məsələlərin tədrisinin aparılmasıdır. Kursu başa vuran tələbələr təlimin və tərbiyənin əsasları, tədrisin təşkil olunması haqqında sistemli biliklər əldə edəcəklər.

İPFS-B06 *Sintaksisin aktual problemləri* (5 kredit, 150 saat) fənninin məqsədi, tələbələri müasir Azərbaycan dilinin sintaksisində cümlənin aktual və qrammatik üzvlənməsi və qrammatik quruluşu ilə tanış etməkdən, onları keçilən digər türkoloji fənləri yaxşı mənimsəməyə hazırlamaqdan ibarətdir. Təcrübi məşğələlər müasir Azərbaycan ədəbi dilində olan mətnlərin oxunub təhlil edilməsinə həsr edilməlidir. Kursu başa vuran tələbələr sintaktik vahidlərin struktur xüsusiyyətləri haqqında sistemli biliklər əldə edəcəklər.

İPFS-B06 *Müasir ədəbi proses* (5 kredit, 150 saat) fənni ədəbiyyat və elmi-texniki tərəqqinin qarşılıqlı təsiri, mənəvi-əxlaqi axtarışlar, ədəbiyyatda insan və cəmiyyət, ədəbi janrların inkişafı müasir mərhələdə, ədəbi-estetik cərəyanlar və onların ədəbi əsərlərdə təzahürü, ədəbiyyat və incəsənət arasındakı bağlılıq kimi mövzuları əhatə edir. Kursu başa vuran tələbələr Dünya ədəbi prosesin bütün müxtəlif cəhətləri haqqında sistemli biliklər əldə edəcəklər.

İPFS-B07 *Azərbaycan ədəbi tənqid tarixi* (5 kredit, 150 saat) fənninin məqsədi ədəbi tənqid haqqında ümumi məlumat, ədəbi tənqid ədəbiyyatşünaslığın bir sahəsi kimi, ədəbi tənqidin klassik (şərh, poetik risalə, təzkirə, dibaçə və s.) və müasir (resenziya, esse, açıq məktub, problem məqalə, ədəbi icmal, ədəbi portret, ədəbi oçerk, ədəbi dialoq, ədəbi müsahibə, monoqrafiya, yol qeydləri və s.) janrları, bu janrların səciyyəvi xüsusiyyətləri, sosioloji, estetik, strukturalist tənqid və linqvistik tənqid kimi mövzuların tədrisinin aparılmasıdır. Kursu başa vuran tələbələr Azərbaycan ədəbi tənqidinin əsas mənbələri və linqvistik tənqid kimi problemlərin araşdırılması haqqında sistemli biliklər əldə edəcəklər.

İPFS-B08 *Multikulturalizm Azərbaycan dünya mədəniyyəti kontekstində* (6 kredit, 180 saat) fənni mədəniyyətlərarası münasibətləri, mədəniyyətlərin bir-birinə təsirinin spesifikasiyasını öyrədir. Kursu başa vuran tələbələr müxtəlif xalqların

mədəniyyətlərinin xüsusi və ümumi cəhətləri haqqında sistemli biliklər əldə edəcəklər.

İPFS-B09 *Türk xalqları ədəbiyyatı* (5 kredit, 150 saat) fənninin əsas məqsədi qədim dövrdən ortaq türkdilli xalq ədəbiyyatı nümunələri- Manas, Koroğlu, Goroğlu və s. eposların və eyni zamanda Mahmud Kaşğarının “Əl-divani-it-türk”, Yusif Balasuqunun “Qutadqu-bilik” əsərləri haqqında məlumatları, orta sərlər və müasir dövrdə türk xalqlarının seçilmiş ədəbi nümunələrini tələbələrə öyrətməkdir. Kursu başa vuran tələbələr türk xalqlarının ədəbiyyatının xüsusi və ümumi cəhətləri haqqında sistemli biliklər əldə edəcəklər.

İPFS-B09 *Qədim Türk yazılı abidələrinin dili* (5 kredit, 150 saat) fənni türk dillərinin inkişaf mərhələlərinin müəyyənləşdirilməsinə, türk xalqları tarixinin tədqiqinə, müasir türk dillərinin elmi cəhətdən dərk edilməsinə böyük kömək göstərə bilər. Bu kursun tədrisində əsasən üç əlifba - qədim türk, uyğur və ərəb əlifbaları ilə yazılmış abidələrin oxunması öz əksini tapmışdır. Kursu başa vuran tələbələr türk xalqları ədəbiyyatının xüsusi və ümumi cəhətləri haqqında sistemli biliklər əldə edəcəklər.

İPFS-B02 *Akademik yazı, natiqlik və təqdimat bacarıqları* (4 kredit, 60 saat) fənninin tədrisi prosesində yazı növlərinin yazılması, düzgün, dəqiq, aydın nitq tələblərinin öyrədilməsi, təqdimat üsulları və təşkil olunması əsas amillərdən hesab olunur. Kursu başa vuran tələbələr düzgün, yığcam, mövzunu tam əhatə edən yazı yazmaq, nitq tələblərinə yiyələnmək, təqdimat bacarıqları haqqında sistemli biliklər əldə edəcəklər.